ANGLO AMERICAN UNIVERSITY
SCHOOL OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

27. ledna 2014

Posudek oponenta na diplomovou práci Barbory Měkotové
Český jazyk na náhrobních kamenech v Iowě v USA

Diplomová práce Barbory Měkotové *Český jazyk na náhrobních kamenech v Iowě v USA* (FF UK, 2014) je popisná, lingvistická interdisciplinární studie o migraci Čechů do Iowy (převážně v 2. pol. 19. st.) zasazená do historického a etnografického kontextu. Dává si za úkol popsat jazyk náhrobků na dvou místních hřbitovech a na základě jazyka vysvětlit proces akulturace, příp. asimilace, a tento úkol splnila. Je to detailní studie, která potvrzuje, co už celkově o české migraci do Ameriky víme, a pečlivě analyzuje technické aspekty jazykového kontaktu češtiny a angličtiny v dokumentovaných nápisech.

Práce je historicky postavená na tradičních základech nosných děl o české migraci do USA, které nepřesahuje. Diplomová práce by však měla být inovativní a inspirující, a to se o této říci nedá. Autorka nevyužila příležitosti databázi sekundárních zdrojů obnovit, identifikovat nové historické prameny (např. v místním tisku, na který autorka odkazuje), inspirovat se v jazykových studiích o akulturaci a jazykové transformaci, čerpat v hodnocení migrace a jazykového kontaktu nejen v českých, ale i soudobých cizojazyčných zdrojích, příp. pátrat po americkém pohledu na českou migraci do Iowy a jiných států. V metodologii přístupu k náhrobkům, kategoriích, v jejichž rámci je rozebírá, otázkách, které si při tom zadává, a dokonce i stádií akulturace vychází autorka z mé práce *Kameny na prérii* o migraci do Texasu. Těší mě, že jsem autorku inspirovala k pečlivému rozboru, ale zároveň bych čekala, že se na otázky přistěhovalectví, udržení české identity migrantů, hřbitovní kameny a nápisy bude dívat více svýma očima mladé badatelky, která v terénu objevila mimořádné primární zdroje ke studiu, že půjde za hranice, které si vymezily předcházející historické a lingvistické práce o migraci, a vytyčí nové inovativní otázky, protože studium náhrobků z uvedených perspektiv skýtá nejen bohaté archivní materiály, ale i možnosti zpracování. Autorka měla k dispozici solidní sekundární zdroje. Proč ale opakovat znovu, na co už jsme opakovaně odkazovali v minulosti? Diplomová práce B. Měkotové se příliš drží vyjetých kolejí, ale výzkum na této úrovni by měl být nekonformní a inovátorský, obměňovat stará paradigmata a klást odvážné otázky. Souhlasím, že pro ověření stádií jazykového a kulturního posunu stačilo zmapovat dva reprezentativní hřbitovy, chybí ale širší rámcový kontext. Autorka detailně staticky jazykovou výpověď náhrobků zpracovala. Je třeba ale spekulovat o tom, proč jsou náhrobní texty na zkoumaných iowských hřbitovech takové, jaké jsou, proč se na nich nacházejí určité nářeční jevy, co mohou vypovídat o domácích souvislostech mezi rodinami a vesnicemi migrantů apod. V práci mi chybí srovnávací pohled, tedy otázky, které by texaskou a iowskou migrační komunitu propojily a vytyčily rozdíly mezi nimi. Přistěhovalci do těchto států pocházeli z různých krajů v Habsburské monarchii, a to poznamenalo i nápisy, které vyrývali o svých

předcích. Výroky o užití diakritiky jsou relevantní tedy jen k danému státu, ne všeobecně. Motivy migrace nejsou jednoznačné a bylo by dobré hledat nové souvislosti mezi nimi a tím, do jaké míry se jazyk v migraci udržoval.

V bibliografii postrádám odborné cizojazyčné lingvistické a etnografické zdroje k akulturaci, identitě a migraci, jazykové transformaci a variabilitě.

Prof. Eva Eckertová, Ph.D.